

VIE NYBĖ LIETUVŲNIKŲ

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 37.

Brooklyn, N. Y., 15 d. Rugsėjo (September) 1909 m.

ENTERED AT THE BROOKLYN, N. Y., POST-OFFICE AS SECOND-CLASS MAIL MATTER

Metai XXIV

Jubilieju metai.

S e metai, yra ypatingi metai žmonijos istorijoje. Kiek šiemet jubiliejų yra apvaikščiojama! Civilizuotas pasaulis apvaikščioja jubiliejus garsaus mokslininko Charles Darwin'o, rašytojų: Edgardo Poe's, Tension'o, kompozitoriaus Chopen'o, senai buvusio Jungt. Valstybių prezidento ir negrų išliuosuotojo — Abrahamo Lincoln'o, — Hudson'o — Fulton'o jubiliejus ir daug kitų. Sie žmonės mažai mums, lietuviams, yra žinomi, — nei mūsų raštus (k. v. Darwin'o, Poe's, Tension'o) pažįstame, nei jų kompozicijomis (Chopen'o) gėrimės, nei dargi žinome istoriją prezidentavimo didelio humanisto — Lincoln'o arba apie išradimą Fulton'o. Sie žmonės mums stovėję kuo-se; jei ir girdėjome ką apie juos, tai tik iš svetimtųjų literatūros.

Bet ir mes, lietuviai, šiemet švenčiame jubiliejus, savo jubiliejus. Taip, Amerikos lietuviai šiemet apvaikščioja 40 metų sukaktuvių nuo pradžios lietuvių emigracijos Amerikon. Europos lietuviai apvaikščioja 10-metinį jubiliejų nuo pirmojo lietuvių teatro Lietuvoje sulošto, Palangoje.

Bet apie vieną jubiliejų mes užmiršome, nes jis mums nerūpėjo ir jo istorija mums nežinoma, — tai jubiliejų pirmojo lietuvių teatro Amerikoje, o gal ir visame lietuvių pasaulyje.

Mēs apie jį — vieni mažai žinojome, kiti užmiršome. Ir tik suskaitus Lietuvoje rengti teatro jubiliejų, atsirado ir pas mus noras susijieškoti savo jubiliejus. Čia nors trumpai paduosiu pabrėžtą istoriją lietuviškojo teatro Amerikoje**).

Bene pirmutinis idėjo lietuvių teatran trupinėlį — tai D-ras J. Šliupas. Išversdamas tragediją „Patkulis“. Jis bandęs ją net ant scenos pastatyti New Yorke, bet tas neįvykę, kadangi tai buvo sunkus veikalas, o lietuvių išsilavinimas tuomet stovėjo ant labai žemo laipsnio, — mokiniai jokių būdu negalėję išsimokinti rolių.

*) V. K. Račkauskas jau išvertė šio rašytojo eiles „Varna“.

**) Žinias apie pirmąjį lietuvių teatrą gavau nuo mūsų veikėjų pp. J. O. Širvydo ir D-ro J. Šliupo. Tad ir visos čia paduotos žinios yra suteiktos per juos.

Tas buvo 1885 metuose. Po to 1888 m. D. T. Bočkauskas su kitu — dviem, dėl pajavairinimo regis baliaus, laike S. L. A. seimo, Mahanoy'jų City pakalbėję kokius tai juokus — dialogus. Bet tokio įrengimo negalima vadinti teatru.

Pirmas lietuvių teatras tapo suloštas Plymouth'e, Pa 31 gruodžio 1889 m. Lošta buvo „Be sumnenės, arba keip tai ant svieta ejnas“ (žr. apskelbimą „Vienybės Lietuvių“ 48 nr. 1889 m.) komedijėle, parašyta Turskio, tuo laikinio „Vien. Liet.“ redaktoriaus. *) Tai buvo tikrai pirmas lietuvių teatras Amerikoje, kurio šiemet pripuola 20 metų sukaktuvės.

Prie pirmųjų teatrų Amerikoje reikia priskaityti dramatiškas vaizdelius „Jurgis Sumaskolintas“, siužetas, kuriam imtas iš rusiniško „Jurij Zniemčėnij“. Jį apdirbo, pritaikindamas keles lietuviškas daineles, Pijus Paseckas. Atloštas tapo laike S. L. A. seimo Scran-ton'e, Pa, 25 d. rugsėjo 1894 m. Tais pačiais metais pabaigoje lapkričio tas teatras tapo paantrintas pietinėje dalyje Scran-tono, „Germania Hall“.

Abudu šie lošimai nusisekė gerai. P. Paseckas nėra mokitesnis, todėl jį apdirbo kaip galejo. Bet visgi P. Paseckas yra dalyvavęs lenkiškuose teatruose New Yorke, kaip aktorius, o taipgi prigalėjo prie dainininkų draugijų: „Halka“, „Harmonija“ ir tt. Be Pasecko, kuris režisieravo „Jurgis Sumaskolintą“, dalyvavo lošime Juozas Miliauskas, Oranta, Jonas Bernotas, Račiunas, Mačiulis, Valentinavičienė (dabar farmieriauja), Baku-niūtė, Adoniūtė ir kit.

Prie to da reikia priskaityti dramata „Kraziečiai arba Krazių skerdynė“, parašytą p. Strupnickio, kuris tuo laiku feldšeriavo Plymouth'e. „Kraziečiai“ tapo sulošti Plymouth'e ir Shenandoah, Pa. 1895m. (Shenandoah, Pa. „Kraziečiai“ tapo sulošti po vadovyste p. Jono Žemaičio, vasario mėnesyje 1895 m.)

Štai ką rašo pats mūsų veikėjas, D-ras J. Šliupas (laiške, privatiškai man rašytam) apie tolimesnį plėtojimąsi lietuvių teatro:

„Toliau eina perstatymai Jono Griniaus, kurs bene visas lietuvių naujokines aplaukęs yra ir kur pats parengęs

*) Butų gerai sužinojus lošėjų vardus. Tas butų papildymu prie Amer. liet. teatro istorijos.

keletą yra (nors turbūt ne spaudintų) veikalėlių perstatymui. Pamenu, kad jis rengė teatrą Chicagoje, kur tapo perstatyta „Kova po Žalgiriu“, „Išgama“ ir tt. Grinius butų tikras artistas, jei butų tinkamos sąlygos mūsų gyvenime. Jo perstatymuose dalyvavo jo žmona, mažyčiai jo vaikai ir šiaip keletas ypatų. Tai yra akyvas žmogus mūsų tarpe ir jo plačią biografiją esu pasiuntęs D-rui J. Basanavičiui (pagal jo paties užrašus).

„Ne pastarą vietą tarp naujų teatrinių ūzima ir Vincas Karalius iš Baltimorės.

„Dar paminėsiu, kad čionykštis (Scranton'e, Pa.) p. Grybas su savo šeimyna nuo seno laiko perstatymus daro. Nors ir butų jie nevykę, bet visgi reikia pripažinti žmogui pasišventimą ir meilę dailos. Visą trukdo trukumas platenio ir gilesnio apsišvietimo. Be tatau neatima nuo jo garbės, kad jis dirba ir nori dirbti. O ar moka, tai jau kitas klausimas“.

D-ras J. Šliupas taipgi rašo, kad Pijaus Pasecko biografiją yra pasiuntęs Dr-ui J. Basanavičiui.

Tai tiek galėjau patirti apie lietuvių teatrą Amerikoje.

Kaip matyt šiemet 31 gruodžio pripuola 20 metų nuo pirmo lietuviško teatro Amerikoje. Kaip kiekviena tauta apvaikščioja dienas svarbesnių nuveikimų, gimimo dienas ir mirimo savo raštininkų, veikėjų; kaip civilizuotas pasaulis apvaikščioja mokslininkų, filosofų, dienas, taip ir mes turėtume apvaikščioti 31 gruodžio 1909 m., kaip 20 metų sukaktuves nuo atsiradimo lietuvių teatro Amerikoje.

Amerikon lietuviui pradėjo gana anksti keliaut. Čia jie turėjo pilną laisvę, nespaužė caro valdžia, nemušė kazoko kančius, tad jie galėjo laisvai šviestis. Čia jie uždėjo pirmutinius laikraščius, pradėjo leisti svietiškas — moksliskas knygas. Čia taipgi tapo parengtas ir pirmas teatras. Šiemet Lietuvoje apvaikščioja 10 metų sukaktuves nuo pirmo teatro Lietuvoje. Bet tai dar nėra pirmas teatras lietuvių kalboje. Mēs gi amerikiečiai galime ir turime apvaikščioti sukaktuves ne tik kaip pirmo liet. teatro Amerikoje, bet ir kaip pirmo teatro lietuvių kalboje, nes pirmiau niekur nebuvo suloštas.

Ypač teatro dieną turime apvaikščioti iškilmingai, nes teatras visuose amžiuose ir

pas visokias tautas buvo, yra ir bus svarbiu įrankiu kultūros ir šviesos praplatinimui. Ne vieną teatrą paragino prie mokslo, ne vieną atkreipė ant tikrojo kelio ir ne vienam parodys mokslo kelius.

Paminėjimui pirmo teatro lietuvių kalboje turėtume parengti jei bent ne visose, tai bent didesnėse lietuvių kolonijose didelius teatrus, ypač istoriskus arba kad ir mažesnius, bet gerus veikalėlius; parengt skaitymus apie teatrą, žodžiu — kuoiškilingiausia apvaikščiot tąją dieną, pradžią lietuvių kilimo, — dar vieno žingsnio nužengimo progrose.

Kiek girdima, Brooklyn'o ir Philadelphia'jos lietuviai rengiasi net tą patį originalinį veikalėlį sulošti, ką pirmą syk tapo atloštas ir dar kokį trumpą gerą veikalėlį, sulyginimui, ant kiek toli lietuvių teatras nužengė per 20 metų. Butų labai gerai, kad nors vienoje kolonijoje, pv. Chicagoje, surengtų didelį teatrą, koncertą ir tt., o mažesnės nausėdijos ir gi neatsilikytų, ypač tuom turėtų pasirupinti Chicagos lietuviai, kur dabar gyvena M. Petrauskas ir „Birutė“ turi savo didelį chorą.

Paziūrėkim į Europos lietuvius, kaip jie apvaikščioja: išrinko komitetą, kuris parengtų teatrą, paskaitas. Apvaikščiojimas trauksis net per tris dienas. Lošimuose dalyvaus geriausi lietuvių aktoriai iš visų Lietuvos vietų. Ant koncerto suvažiuos didžiausi ir geriausi chorai taipgi iš visų Lietuvos vietų. Kaip pagerbia tąją dieną, dieną tik pirmojo lietuvių teatro Lietuvoje, o mēs amerikiečiai turėtumėm dar iškilmingiau apvaikščioti dieną pirmo teatro lietuvių kalboje.

Bet kadangi Amerikos lietuviai išblaškyti po visus šio kontinento kraštus ant didelio ploto, gyvena nedidelėmis kruvelėmis, tad nors iškilmingai turėtų apvaikščiot didžiausios lietuvių kolonijos, kaip Chicago, Brooklynas, Philadelphia, Bostonas ir kit.

Tad neužmirškime 31 gruodžio ir ją apvaikščiojime, — apvaikščiojime iškilmingai, nes tai diena pradžios tvirtesnio lietuvių tautos kilimo.

K. J. Baronas.
Philad., Pa. 28. VIII. 09.

Geriausias vaisius, kurį žmogus gyvenimo darželyje išauklėja ir nusiskina, tai — pažinimas savęs.

Prie moterų klausimo.

(Duodame da balsą bendradarbiui iš Lietuvos, kuris iš kito atžvilgio kalba apie tik ką karštai pas mus nukalbėta klausimą).

— Amerikiečiai, tai vis amerikiečiai — pamįslėjau sau perskaitęs „V. L.“ No 29 Merginos Paniekintojo „Atsakymus Tiesą Mylinčiam“. Apie ką Lietuvoj niekas nedrįstų nei sapnuoti, tai amerikiečiai laiko už „šventą tiesą“ ir skelbia tą „tiesą“ laikraščiuose, išleidžia net brošiūras. Taip ir su moterų klausimu. P. Laukis savo knygutėj „Moteris ir jos vieta žmonijoj“ visame randa kaltomis tik moteris, dargi tame, kad jos blogos, nedorus vaikus pagimdo... o p. Merginos Paniekintasis, atsakydamas ant Tiesą Mylinčios klausimų, taip-pat gi visame randa kaltomis moteris... — Nelaimingi vyrai! Kaip jie, gyvendami ant tos pačios planetos, dargi neretai po tuo pačiu stogu, su tomis „nedorėlėmis“ patįs tomis moterų „nedorybėmis neužsikrečia?... Bet tiek to: eisime prie dalyko.

p. M. P., atsakydamas ant pirmojo klausimo, sako, kad dėlto neištekėjusias merginas pajuokia, o vyrus ne, jog merginos perleidžia desėtkus vaikų, kiekvienam pasipainiojusiam puolasi ant kaklo... ir už tai tokias merginas „su viltieji“ vaikinai pajuokia; kurios taip nedaro, tų, girdi, nepajuokia. — Čia norėčiau paklausti, iškur tų „nekaltų“ vaikų tiek atsiranda, kad kiekviena mergina gali net desėtkus perleisti? Juk statistika parodo, kad daugelyj vietų daugia moterų negu vyrų! Antra. Pasakykit, ranką ant krutinės pridėję, kas pradeda pirmiau „vilioti“: merginos vaikus, ar vaikinai merginas? Gal pasakysit, kad kartais pradeda vilioti ir merginos? Jei taip, tai aš prirodysiu, kad jei ir pradeda kartais vilioti merginos, tai tik tokios, kurios jau buvo suvilotos gal ne vieno vaikino. — O kad „protingas“ neištekėjusias merginas nepajuokia, tai ne teisybė: kas pajuokia, tai tas neskirto į „protingas“ ir „neprotingas“, o kas nepajuokia — tam nei nereikia skirstyti.

Ant antro klausimo — „Kodėl mergina ar moteris nupuolusi doriškai greičiau yra patėmyta negu vyrai?“, — atsakymas labai neaiškus. Tiek

tik aiškiai pasakyta, kad vyrui rečiau daromi patėmijimai dėlto, jog jis skaitosi galva moteries. — Aš dar pridėčiau: dėlto — kad vyrui viskas valia daryti, o moterei niekas, ir vien tik dėlto, kad ji moteris. Bet ką mēs kaltiname, jei įpuolame į kokią bėdą per savo kaltę — ar tai kokią kuno dalį susizeidžiam, ar kas kitas pasidaro — : ar tą kuno dalį, ar ką kitą, ar savo galvą, kad ji taip „nukėravijo“? Iš kur atsirado tas sakiny: „Oi, galva, galva! ką tu padarei?“

Toliau p. M. P. sako: 1) kad vyrai dėl to daugiau šnipauja, jog jiems reikia duona pelnyti; 2) kad vyrai tēmija bendradraugių žingsnius ir į rašinėjamus moterų laiškus, tai tame nėra blogo, nes ištikima ir protinga moteris nesislėps nuo vyro su laiškais; 3) kad net socialistai su panieka žiūri į moteris pametančias vyrus, tai suprantama, nes kiekvienas paniekis tokią moterį, kuri delei ištvirkimo ar mažų nesuipratimų pameta vyrą su keleta vaikelių ir parsidavinėdama kitiems sau gyvenimą pelnosi; 4) kad vyrai neatkreipia sąvokos į savo draugus vyrus, kurie suvilioja merginas ir pameta, — dėlto, kad tai nesikiša nei prie draugiškumo nei prie organizacijos, kad blogą žmogų neperspėsi neikuomi, kad tai pareina nuo paskirų žmonių doros ir sąžiningumo ir tt. — Kiek čia prieštaramų? Vadinas, jeigu vyras dėl kėsno duonos parsidavinėja ir žudo kitus, tai tas nieko. Bet jei moteris taip-pat dėl kėsno duonos parsidavinėja ir žudo save, tai tas labai biauirus ir blogas darbas, nedorybė? Jei vyras, suviliojęs merginą, pameta, tai tas nieko: „nesikiša“... „neperspėsi“, „...pareina“... Bet jei moteris taip padaro, tai ji nedorėlė, reikia pajuokti, atkeršyti!? Kad vyras žiurinėja moterų laiškus, tai tame nėra blogo — tas reikalinga susižinojimui moterų doros, ištikimybės?! Sakykit, gerbiamieji, kur jūsų akis, kur sąžinė, jeigu dar kai kurie drįstate ne tik taip mįslyti, bet ir rašyti? Tai jau perdideles teises pasilieka sau, ir permažai jų duodama kitam! Sakykit, iš kur vyras gavo štempelį doros, ištikimybės, neklaidingumo, kas suteikė jam visas moraliskumo dovanas, ir dėl ko jis jų bent daleles neperleidžia moterims?! Sakykit, kas užlaiko visus „pasilinksmi-

H. Sudermann.

Jonas Krikštytojas.

Penkiaveiksmė tragedija su prologu.

JONAS. Ar gi ir tu esi viena iš tų, kurios sako: Meilė augštesnė yra už įsakymus ir aukas?

JAELE (*bailiai*). Nesakiau to, rabbi. — Nori traukti mane nelaimėn prieš kunigus?

JONAS. Taip manai savo širdyje?

JAELE. Rabbi!

JONAS. Jei ateitumet pas mane, mano tyruosna, parodyčiau jums tą, kuris turi suteikti maistą badaujančioms. Čia vargšas esu. Eikite, neturiu čia ką su jumis veikti. (*Jaele eina su vaikais prie durų, Jonas duoda ženklą, kad sugrįžtų*).

JAELE. Rabbi! (*Išėina su vaikais*).

SCENA 4.

Jonas. Juozapas. Amarija.

JONAS. Juozapatai, kaip senai aš tave pažįstu?

JUOZAPATAS. Pora metų, kada atėjau pas tave krikščyties.

JONAS. Ir dažnai nuo to laiko ateidavai?

JUOZAPATAS. Kuomet gi nebuvau pas tave, rabbi?

JONAS. Neikuomet nežinojau, kad esi batsiuvis ir kad tavo vaikai nori duonos. Man rodos, kad aš tečiau nepažįstu tavęs, Juozapatai.

JUOZAPATAS. Tai, kas tik geresnio yra manyje, tu žinai. Tu man davei tai.

JONAS. Taigi žinau tik save. Ir nieko taip pat nežinau apie tave, Amarija. Vieną tik žinau — atsijustas esu — — —

JUOZAPATAS. Rabbi!

JONAS. Sakė butent man viena, kad nepažįstu jūsų... Viena tų, kurių lupose „meilė“... Ir manau... Tečiau, nors ir pažinčiau jus, nemylėčiau jūsų, bet teisčiau vardu to — kieno vardu? Nežinote?

JUOZAPATAS. Vardu to, kuris turi ateiti, taip mokei mus, mokytoju!

AMARIJA (*tyliai*). Jau antra valanda. Ar nepakalbėsi su juo apie Eroda?

JONAS (*artinantis prie jo Juozapatui*). Pašnečiau jaunesnįjį iš jūsų, kad pajieškotų Galilėjiečio. Kur jis?

JUOZAPATAS. Dar nesugrįžo, mokytoju.

JONAS. Noriu Galilėjiečio... Atveskite man jį... Žiurėkite! mano karaliuje ilsisi mano įiega. O nors tarnauju jam kaip netikęs indas, — tarnauju jam pagal savo išgalę... Liudijau apie jį — neteisybė? Padariau tai?

JUOZAPATAS. Išties padarei tai, rabbi.

JONAS. Bet ir tasai liudijimas augo mano širdyje. Kuomet ateis, ar pasiduos jam?

JUOZAPATAS. Padarys tai, mokytoju, nes Dievas jį atsinečia.

JONAS. Ar mano dušia nepažino jo, kaip aš nepažinau jūsų... — — —

SCENA 5.

Tie patys. Motiejus.

JONAS. Motiejau! — nematei Manasos?

MOTIEJUS. Ne, rabbi; atėjau pas tave naktį iš Erodo priežasties.

JONAS. Iš Erodo priežasties. (*Sėdasi nusigręžęs*).

MOTIEJUS. Siunčiau sužinoti į rumus net ligi pat velykų vakarienės. Kunigai įeidinėjo ir išeidinėjo. Apie ką kalbėjosi, niekas nežino. Jei ateis ant rytmetinių aukų aštuntą valandą ryte, kaip praatai iškilmių dienomis taip daro — jei ateis su moteriške — jei tokiu būdu spiaus savo nuodėme žmonių akysna, pasakyk, rabbi, kas bus? (*Jonas nieko neatsako*).

AMARIJA. Negirdi tavęs.

JUOZAPATAS. Mąsto apie Galilėjietį.

JONAS. Girdėjau, kad vienas jūsų kalbėjo apie nuodėmę. — Žinote, kokiais paprastai pasipuošia nuodėmė rubais, išeidama tarp žmonių? sakykite: puikybės — sakykite: neapykantos, sakykite, ką norite, aš juoksinos iš jūsų. Klausykite ir išidėmėkite tai. Labiausiai puošiasi meile.

MOTIEJUS. Rabbi! dovanok! Žmonės laukia tavęs... Kiek tik jų vartos lovoše, laukdami ryto, visi tik apie vieną mąsto: teismas — teismas Erodiui.

JONAS. Teismas Erodiui — taip.

JUOZAPATAS. Ir tu turi teisti jį. Ne kas kitas, tik tu.

JONAS. Teisiu jį.

MOTIEJUS. Jį ir jo moterį.

JONAS. Jį ir jo moterį. Abejojate?

MOTIEJUS. Dovanok, jei abejojame.

JONAS (*klausydamas durų linkon*). Tylėk! tai... tai... Manasa... — — —

(Toliaus bus.)

Maksim Gorkij.

Nereikalingo žmogaus gyvenimas.

Žmogus gi, kurį jis sekė, sustojo pas duris, paspaudė pirštu skambalėlio guzikutį, nusiėmė skrybelę, pamojavo sau ja į veidą ir vėl užmetė ją ant galvos. Skrybelė nuslydo ant pakaušio ir atidengė pusiau nuplikusią kaktą. Sustojęs keliuose žingsniuose, Jevsiejus gailiai žiūrėjo tam žmogui į veidą ir jautė reikalingumą ką nors jam pasakyti. Tasai pamatė jį, suraukė veidą ir atsigrėžė. Jevsiejus nuėjo galvą, nusiminęs, prisėdo ant tumbos ir pamįslėjo:

— Nuskriaustų jis mane... o taip, be kaltės jį... negerai... ne gerai... —

— Ar iš apsaugos? — užgirdo jis tylų, užkimusį balsą. Klausė augštas, rudas muzikas, purviną žiurėtą prisirišęs ir su šluota rankoje.

— Taip! — tyliai atsakė Jevsiejus ir tuojaus susizgribo. — Nereikėjo prisipažinti... —

— Vėl — naujas, — patėmijo kiemsargis. — Vis Kurnosovą dabojate?

— Taip... —

— Je. Pasakyk ten vyriausybei, kad šį rytą atvažiuo pas jį nuo vagzalo svečias, su čemodanais, tris čemodanai! Dar neužrašė jo policijoje — laiko turi parą. Mažas toks svečias, gražus, su usiukais... Švariai pasirėdęs... —

Kiemsargis nutilo, kelis sykius pabraukė šluota trotuarą, aptaškė purvais Jevsiejiaus pušnis ir kelines, sustojo ir tarė:

— Iš čia tave matyt. Jie ir gi ne kvailiai, mat jumis... Tu sustok tarp vartų, ar ką... —

Jevsiejus paklusniai pasitraukė pas vartus... —

Ir staiga, antroje gatvės pusėje, pamatė Jokubą Zarubiną. Su lazdele rankoje, naujame švarke ir pirštinaite, Jokubas, nustumęs juodą katilėlį ant ausies,ėjo trotuaru ir šaipėsi, žaidamas akimis, tartum gatvės mergina, persitikrinsi kas link savo dailumo... —

— Sveikas! — tarė jis, apsidairęs. — Atėjau pakeisti tave... Eik į Somovą traktirą ant Gulbių gatvės, paklausi ten Mikalojų Petrovą... —

— Ar tu ir apsaugoje? — užklausė Jevsiejus.

— Dešimtis dienų pirmiau už tave pastojau... —

o ką?

Jevsiejus pažvelgė į jo nušvitusį juodą veidelį.

— Ar tu apie mane išpasakojai?

— O Dudką juk tu išdavei?

Jevsiejus, pamįslijęs, rusčiai atsakė:

— Aš — paskui tavęs... Aš — tik tau vienam pasakiau... —

— O Dudką — tik tau vienam... U!

Jokubas nusijuokė, stumė Klimkovą į petį.

— Eik greičiau, višta tu!

Ir, mojuodamas lazdele,ėjo greta su juo.

— Gera tarnystė, tai aš suprantu, ul! Gali gyventi, kaip ponas — vaikščiok, žvalgykies... Štai matai — drapanėlės? Dabar merginos butinai atkreips į mane atidžią... —

Netrukus atsiveikino jis su Jevsiejum ir greitai nuėjo sau atgal, Klimkovas gi nedraugiškai pažiūrėjo į jį ir užsimįslėjo. Jis laikė Jokubą už paleistuvingą ir tuščią žmogų, statė jį žemiau savęs ir skaudu buvo matyti Zarubiną taip linksną, gerai pasirėdžiusį.

— Danešė ant manęs... Jei aš išpasakojau apie Dudką, tai aš — iš baimės... O jis — kam? —

Ir, pagręsęs Jokubui, sušuko mįslyje:

— Palauk!... Dar pamatysiva, kuris mudviejų geresnis!... —

Kuomet jis paklausė traktire Mikalojų Ivanovičą, jam parodyta trepais augštin; užlipęs trepais, jis sustojo pas duris ir užgirdo Petro balsą.

— Lošime kortų randasi penkiosdešimtis dvi... Mieste, mano skyriuje yra tukstančiai žmonių, ir aš pažįstu jų bent kelis šimtus... Žinau, kas su kuo gyvena kur tarnauja... Be to, juk žmonės mainosi, o kortos visados viešos ir tos pacios... —

Be Petro ir Sašos kambary buvo dar trečias žmogus. Augštas, gražus, jis stovėjo pas langą, skaitė laikraštį ir nei nepasijudino, kuomet įėjo Jevsiejus.

— Koks kvailas snukis! — sutiko Jevsiejų Saša, irėmęs jam į veidą savo piktas akis. — Jis reikia perdirbti — girdi, Maklakov?

Skaitas laikraštį pasuko galvą, apžiūrėjo Jevsiejų didelėmis, šviesiomis akimis ir tarė:

— Reikia... —

Išikarščiavęs, su išsidraikiusiais plaukais, Petras klausinėjo Jevsiejų, ką jis matė, ir krapštė sau dantis su žąsies plunksna. Ant stalo voliojosi pietų liekanos, taukų ir rugščių kopustų kvapas erzino Jevsiejiaus nosį ir gimdė jame aštrų išalkimo jausmą. Jis stovėjo priešais Petrą ir vienodu balsu pasakojo apie tai, ką pasakė jam kiemsargis. Nuo pirmų jo pasakojimo žodžių Maklakovas uždėjo rankas su laikra-

stais, užklausė:

— Ar verkė mergaitė?

— Ne! Bet, vienok, nesidžiaugė. Man, žinote, visados nemalonu suiminėti merginas, visų-pirmu, mat, aš—pats turiu dukterį... —

— Ko tamsta lauki, Maklakov? — piktai užklausė Saša.

— Štai jis pavalgys... Paspėsiu... —

— Ei, tu, sprogk, greičiau! — sušuko Saša į Klimkovą.

— Taip, taip, pasiskubink! — sąsai patėmijo Petras.

Pietaujant, Klimkovas atidžiai klausėsi kalbų ir, atsargiai apžiūrėdamas žmones, su pasigėrėjimu įtėmijo, kad jie visi, išskyrus Sašą, neatrodo pikti ir nėra nei baisesni, nei blogesni už kitus.

Jį apėmė noras patarnauti tiems žmonėms, užsiorėjo būti naudingu jiems. Jis padėjo peilį ir šakutes, greitai nusišluostė susitrynusia skarele lūpas ir tarė:

— Aš — jau... —

Atsidarė duris, į kambarį įpuolė greitas puręs žmogus ir nuogandžiai sušnabzdėjo:

— Šs-š!

Iškišo galvą į karitorių, pasiklausė, paskui gerai pridarė duris ir užklausė:

— Neuzsidaro? Kur raktas?

Apsidairė ir, atsidusėjęs, tarė:

— Ačiū Dievui!

— Et, pagaly! — su panieka iškosė Saša. — Na, kas ten? Vėl norėjo tave mušti?

Žmogus prišoko prie jo ir, uždusęs, mojuodamas rankomis, braukdamas nuo veido prakaitą, ėmė pusbalsiai murmėti:

— Ir — norėjo! Žinoma. Norėjo plaktuku užmušti. Du. Sekė mane nuo pat kalėjimo, je, taip! Aš buvau tenai, išėinu — jiedu stovi pas vartus, du. Ir vienas laiko kišenėje plaktuką... —

— O gal tai buvo revolveris! — užklausė Solovjovas, ištiesęs kaklą.

— Plaktukas!

— Ar matei? — šypsodamas klausė Saša.

— Ak, juk aš žinau! Jie nutarė mane plaktuku... Be trūkimo — taukšt... —

Jis taisė kaklaraistę, segiojo švarką, jieškojo kažko po kišenės, glostė sušilusius garbeniuotus plaukus, jo rankos taip ir bėginėjo aplink kuną ir rodėsi, kad štai tuojaus jos ims ir nutruks. Pilkas, kaulingas veidas apsiliejo praktu, tamsios akis bėginėjo pašaliais, tai primerktos, tai išplėtos, ir staiga jos, su tikru išgąsčiu sustojo ant Jevsiejiaus veido. Žmogus ėmė traukties pas duris, užkimusiu balsu klausdamas:

— Tai — kas? Kas?

Maklakovas prisiartinio prie jo, paėmė už rankos.

— Nusiramink, Jelizarai, tai savas, naujas... —

— Ar jį pažįstate?

— Skatina! — sušuko suezintas Saša. — Tau reikia gydyties... —

— Ar stumdė kas tamstą po tramvajaus vagoną? Ne dar? Tad luktelėk, tamsta, barties... —

— Štai, pažiūrėk, Maklakov... — pradėjo Saša, bet žmogus jį perkirto su įnirtimu:

— Ar mušė tamstą naktį nepažįstami žmonės? Aha! Tamsta suprask — nepažįstami žmonės! Tokių žmonių, man nepažįstamų, mieste randasi šimtai tukstančių... šimtai! Jie visur, o aš — vienas... —

Aš visados tarp jų... tamsta supranti?

Čionai atsiliepė Solovjovo ramiantis balsas, bet ir tas paskendo sudaužyto žmogaus žodžių srovėje. Jis įnešė su savimi baimės vėsulą. Klimkovas išsyk susisuko, pasinėrė jo bailios kalbos šnabzdėsyj, apjako akis nuo jo sulaužyto kuno judėjimų, nuo bailių rankų mostigavimo ir laukė, kad štai kažkas didelis ir juodas įpuls į kambarį, užtvins viską ir visus užslogis.

— Laikas mudviem eiti! — tarė Maklakovas, dasilytėjęs jo alkunės.

Ant gatvės, kuomet jiedu susėdo į vežėjo vežimėlį, Jevsiejus tyliai ir rusčiai atsiliepė:

— Netinku aš prie to darbo... —

— Kodėl? — užklausė Maklakovas.

— Aš — bailus... —

— Nieka! — pereis!

— Niekas nepereina! — greitai pasakė Jevsiejus.

— Viskas! — atkirto jam ramiai Maklakovas.

Ant gatvės buvo dargana, šalta ir tamsu. Šviesos atspinduliai nugulė po klanus, žmonės ir arkliai gesino juos, žengdami į jų auksinius taškus.

Ilgai tylėjo abu. Jevsiejus be mįslės žiūrėjo priešais save, ir jautė, kad Maklakovas apžiurinėjo jo veidą ir laukė.

— Priprasis! — pradėjo Maklakovas. — Bet jei yra kokia kita tarnystė — bėgk tamsta tuojaus. Ar yra?

— Ne... —

— Ar senai tamsta pastojai į apsaugą?

— Vakara... —

— Mat kaip!... —

(Toliaus bus.)

TEMYKITE!

Uzdėjau Krautuvej Apsivimui (Shoe Store) Visokiam pasirinkime ir prekes. Atsilankykite ir persiludykite apie daugumą ir geruą favorų.

L. Buczinskas, 213 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Old Phone 293-R. New P-ne 1500-R. Lietuviškas Graborius, Fr. Kavaliauskas, Karietos Laidotuvėms, Vesi-lioms ir Krikštynkms. 57 Cor. Hazle & Stanton st., Wilkes-Barre, Pa.

PIRMAS LIETUVIŠKAS Fotografistas ir Maliorius VISOKIŲ ABROŽŲ.

—Darba— atlieku puikiai už prienamą prekę. Kogeriausiu darau naujas skripkas ir taisau.

G. BENSON, 328 Bedford ave. BROOKLYN, N. Y.

(tarpe So. 2-nd ir 3-rd st. du blokaui nuo Grand st.) Galerija atidara nuo 8 ryto iki 6 val. vakare. Utarninkais ir Subatomis iki 9 val. vakare.

Naujas Tel. 1005. Senas Tel. 578M Dr. Albertas Kauffman Gydytojas iš seno krajaus. Specialistas nuo visokių ligų. Gydo net labiausiai užsiėmusius vyrų, moterų ir kudiškių ligas. Galima snsišnekti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai, vokiškai ir slavaiškai. VALANDOS PRIEMIMO. nuo 8 iki 10 iš ryto, no 2 iki 4 po piet nuo 7 iki 9 vakare. No. 51 N. Washington street Wilkes-Barre, Pa.

Prėkė \$10 už butelį. H. B. ROSENSON, 317-319 Grand St., BROOKLYN, N. Y. Telofonai, 1108 W' mabaraiga. PRIETELIAI LIETUVIAI 12 dideliu ir 12 mažu.

New Phone 4033-2. Lock Box 48. CHAS. ADAMS. Laikau agenturą, parduodu šifkortes ant geriausių linijų ir greičiausių laivų ir siunčiu pinigus į visas vieto dalis, saugiai, greitai ir pagal tos dienos kursą. Prieg tam laikau HOTELI. Chas. Adams, George ave & Ash st., Parsons, Pa.

Jonas S. Lopatto, Atoray and Counsellor-at-Law (Lietuvis advokatas pabalgaes Pennsilvanijos Universiteta), užsiima varymu proly vi-suose teismuose. Offisas rumuose 47-48-49 Bennett Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE PA. Teleponas naujas Offiso 37 „ „ Residencijos 1284-R.

Lietuviškas Ziegormeistras. Sziuomi užsiimu jau 18 metų. Praneša visiems Lietuviams, kad uzdejan didelę krautuvej visokių dziegordžių ir ziedų: kapo tai, laikrodžių eisenių, kiselinių cisto aukso vyriški ir moteriški su graziom kviet-koms ir t. t. Visokių žiedų žilubinių ir šėp nesiot vakina-ns ir marginous dideliam pasirinkimui ir už prienamą prekę. VISOKIŲ MUZIKOS IRANŲ. M. MINKUS, Pappas Hancock ir Wilkes-Barre, Pa. 136 E. Mark-Str.

P. V. ROVNIANEK & CO. Seniausias Lenkiškai-Slaviškas BANKINIS NAMAS

Uždėtas prieš 21 metus. KANCELIARIJOS: 25 Ave. A., New York, N. Y. 612-614 Grant st., Pittsburg, Pa. 305 North Water st., Connelville, Pa. TAUTIEČIAI!

Jeigu norite siusti pinigus į seną kraują, arba reikalinga kokia roda ar pagelba — Paminkite, kad P. V. ROVNIANEK & CO. seniausias bankierius visoje Amerikoje, žinomas, kad teisingai, pigiai ir greitai siunčiam pinigus. Parduoda laivakortes ant visų linijų, kaip tai: Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerp, Anglija, Fium, Libau ir t. t. Paimam visokias reikaluose turto ir karei-vijos provas. Priimam ant padėjimo pinigus ir už metus mokam procentą. Su bent kokiū reikalu kreipkitės ypatiškaai ir per laišką: P. V. Rovnianek & Co., 25 Ave. A., NEW YORK, N. Y.

Max Kobre Litewski i Polski BANK 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prieteliai! duodu jums žinia, kad mes parduodam Sifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausia prekę. Esu užtvirtintu agentu ant lini-North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburg, Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siunčiame pini-gus, kurius jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite suš-nekti lietuviškai ir lenkiškai. Ateikite ir persiludykite, kad mes per 52 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdame tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje. Duodam žinoti kad mes priimam pinigus į depositą bankos ir mokam po3% procentus ant metų. Procenta tik tą mokam nuo 50 dolerių ir vir-šans, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir išimti gali kozną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Daktaras Tiesu, Julian Czupka. Advokatas ir Notary Public. Ofisas: 3 N. Main st., Wilkes-Barre Pa., kasdien. 138 S. Washington Ave. Soranton, Pa. Pamedeliais ir Ketr. nuo 6 iki 7 vak. Užsimu provomis Wilkes-Barre ir Soranton ir teipgi pas skvairas, pa liudyjimus (doviernastis) išrupinu Roslfoj ir Lietuvej.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS — pas — JonaKulboka SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, KVEPIANTI CIGARAI. 74 Grand st., Brooklyn, N. Y. (kampas Wythe ave.)

LIETUVIŲ DAKTARAS. Daktaras drangysčių: Šv. Jurgio, D.L.K. Gedimino, Šv. Petro ir Povilo OFISO VALANDOS: TELEPHONE: 8-10 A. M. 1950 1-2 A. M. GREENPOINT. 6-8 A. M. DR. H. MENDLOWITZ 271 Berry st., Brooklyn, N. Y.

PLYMOUTH NATIONAL BANK, East Main st., Plymouth, Pa. KAPITOLAS.....100.000 PERVIRŠIS.....20.000 Tris procento mokame ant padėty pini-gų. Bus išmokšta ant kiekviena pa-reikalavimo. Gerusia užtikrinta urė-diška banka. John R. Powell, Prezidentas. John J. Moore, Vice-Prezident. R. J. Faust, Jr. Kasierius. Daktaras gyvuliū (Veterinaras). Užsiimu gydymu visokių ligas, arklių, kurie turi užsiėmusias visokias ligas arba duslų. Abelnai gydau visokius gyvulius nuo visokių ligų. Franas Žiurinskas Plymouth, Pa. 224 E. Main st.,

NEAPSIGAUK PATS SAVE.

Vyrai ir moteris, kurie apsigaudinėja patys, yra didžiausj savo priešai. Dievas davė Tau sveikatą, tą didžiausią turta, idant ją ser-gėtumei ir atsakančiai naudotumei. Dideles upes susilieja iš mažu upelių. Didelis medis išaugą iš mažų atžalų teipgi ir sun-kios naikinančios žmogų—li-gos ir išsipletoja iš menku apsiėmimų nesveikumu; to-dėl jei pajutęs tuojaus nesig-ydydysi o sakydams lauksi ry-tojaus, tada apsigaudinėsi patsai save. Neapsigauk patsai save be-laukiant rytojaus; atėik ar rašyk dar šiandien lietuviškai, pas gerai žinomus pasaulėje Profesorius, kurie tuojaus užsimis Tavo sveikatą, sutei-kiant vaistus ir pagelba, teip kaip ir tiems tukstanečiams iš-gydytu, ką jau kiti daktarai buvo atsiskę, nustoiant vilties. Neapsigaudinėk pats save, ilgiau. Neatidėliok, kad iš menku nesveikumu, pasi-darytu didelę liga. Bet jei esi jau apsilėdęs ir liga yra pa-vojinga, nenustok vilties, nors kiti daktarai neišgydė. Musų garsus Profesoriai yra atsizy-mėję Medicinos moksle ir ži-no, ką ir kada reikia daryti iš-gydydami, kada kiti nesujeję pagelbėti. Atsilankyk ar para-šyk: The COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE 140 West 34th Street, New York, N. Y. Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Medical Direktoriai. Kasdien nuo 10 iš ryto iki 5 po p. Švent. nuo 10 iki 1 Vak. Ut. ir Pet. 7-8 Prisiusk 10c. markėms, apturėsi garsiają knygą, Dr. E. C. Collins, "Vadovas in Sveikata", parašytą lietuviškai.

Dr. O'Malley išaiškina priežastį pasekmingo gydymo. IŠSIVERŽIMAS. VERIKOSELE arba netikrasis IŠSIVERŽI-MAS. HYDROCELE arba vandeninis IŠI-VERŽIMAS. PUCKAI ir visokios UODOS LIGOS. Be jokios operacijos, skaudėjimo, ar apleidimo savo kasdieninio darbo. PRIEŽASTYS IŠGYDymo. LIUDININKAI IŠGYDymo. G. A. Fritzsinger, (palicmonas) išgydytas nuo sunkaus išsiveržimo 5 metai atgalios, nuo tada nenešioja jokių diržu. Thom. R. Williams, anglekasis iš Hyde Park, išgydytas nuo išsiver-žimo, 5 metai kaip diržo nenešioja. William H. Adams, fajermanas Sheldon Axle Works, Wilkes-Barre išgydytas nuo išsiveržimo, kurią tu-rėjo per 15 metų. R. D. Greenwalt, Plains mašinistas prie Prospekt brėkerio, 2 vaikai 3 ir 9 metų senumo, išgydytas nuo išsi-vertimo, o dirba, nenešioja diržo 2 m.

Su tokioms priežastims ir liudijimais ar da vilkintumet atsišaukt pas Dr. O'Malley kuris egzaminavot už dyką ir pasakys kas jums kenkia ir kaip apsiginti. Geriau pasinaudot iš 25 metų praktikos ir nustot jieš-kot pagelbos kur kitur, kurie jūs tik apgaudinė ir nieko negelbės jums. PASIKALBĖJIMAS DYKAI — YPATIŠKAI AR PER PAČTA. Atsiusk adresą, o prisiūsım knygtę su abrozėliais apie išsiveržimą užpėčytam koperte. DR. ALEXANDER O'MALLEY, 158 Washington st., Wilkes-Barre, Pa. Kur galima susikalbėti Lietuviškai, Lenkiškai ir kitomis kalbomis.

Teleponas 8 S. P. V. Obiecinas & Co Cor. 12-th and Carson st., S. S. Pittsburg, Pa.

JOS. ANDRIUSZIS Sinclair House, Didžiausias ir puikiausias saliu-nas, geriausia užeiga lietuviams 85 N. Main St. PITTSTON, PA.

W. SŁOMINSKA, 679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL. Mano Dirbtuve tapo Apdovanota DWIEMS MEDALIAIS ant Kosciuszko Paro-dos už rupestingą, tei-singą ir artistiszką izš-dirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZAL-KINIŲ LAZDŲ ir tt. Turiu už garbę apreikszti guo-dotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wi-sus augszteaus paminetus daigt-us Piglausel, Telcingiausel ir Geriausel, nes per 30 metų užsiimdama izsdirbimais įlijau geriausę praktikę ir dėl to galu wisę padirbt pigliau ir geriau ne-gu kiti fabrikai. Su guodone W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Skaitykite ir temykite! Vienas žodis protingam geriaus kaip dešimtis žodžių neprotingam. Laikykitės seno aptiekoriaus, senei žinomo visiems po šiokiū adresų: H. A. Medoff, 151 Metropolitan Avenue, BROOKLYN, N. Y. Vienas senas priete-lius geriaus už du naujų. Pas mane visada galite gauti EUROPIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS GYDUOLIS už pigiausę prekę.

ATYDA!

ne ukesams Suvienytu Valstiju. Norintis pastot SUVIENYTŲ VAL-STIJŲ UKĖSU, nusipirk knygelę: „Ukėsystės Popieros“. Knygėlėje telpa: 1. Dėlko ateiviams reikalingos ukė-systės popieros. 2. Ką reikia daryti norint pastoti Suv. Val. Ukėsu. 3. Kur ir kada galima paduoti de-klaracią. 4. Ką turi žinot pakol gausi ukė-systės popieras. 5. Klausimai su atsakymais Lietu-viškai ir Angliškai. Ir daugelis kitų naudingų patarimų. Knygelė kožnam lietuviui yra rei-kalinga. Kaina 25 centai. Pinigus ir laiškūs siusk: Joseph Bendrick, Pottsville, Penna.

HOTELIS VIN. DAJNIO 12 W. Main st. Plymouth, Pa. Užlaiko visokios arieklos, vyno, skanaus alučio, porterio ir kve-penti cigarai. Salė dėl draugų-čių ir šėp susirinkimų. Reikale kreipkitės pas savo tau-tietį VINČA DAJNĮ.

SAVO LOCNOJ DIRBTUVEJĖ dirbu visokius vezimus KAS TIK KOKIO REIKALAUJA. Visaip numalevoju visokiomis literomis. Jeigu kas netikit, tai galite apsi-steliuoti, tai pamatysit mano darba. Mano dirbtuve netoli šių miestu: iš New Yorko atvažiuot kaštuoja 13 cen. elektrišku keliu, Patersono 10, Newarko 15, Passaic 5, Hobokeno 10, Jersey City 15 cen. Joseph J. Kolita 330 Paterson av., East Ruttheford, N.J.

MOKINKIMĖS PATYS Gramatika angliskos kalbos mokin-tis be mokinčio (apdaryta) \$1.00. Vaikų Draugas arba kaip mokinis skaityti ir rašyti be mokinčio 15 c. Naujas Budas mokinis rašyti be mokinčio..... 10 c. Aritmetika mokinimuisi rokundu, su paveikslais (apdaryta)..... 35 c. Pinigus siuskit per Money Order šiuo adresu P. Mikolainis, Box 62. New York City.

PUIKUS HOTELIS Andriaus Milišausko Visada šaltas alus, skani ariekla elius, porteris, visoki vynai ir kve-pianti cigarai. Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškite šios puikios vietos. 16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa. Priešai Central Dypa